

O B S A H

ÚVOD	7
VÝCHODISKA, CÍLE A STRUKTURA PRÁCE	9
METODOLOGIE	13
1 UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY ANEB DISKUZE NAD VYBRANÝMI POJMY	15
2 PRŮBĚH ŘÍZENÍ O UDĚLENÍ MEZINÁRODNÍ OCHRANY FORMOU AZYLU NEBO DOPLŇKOVÉ OCHRANY	31
2.1 Úvod ke správnímu řízení o mezinárodní ochraně	31
2.1.1 Žádost o udělení mezinárodní ochrany	32
2.1.2 Práva a povinnosti žadatelů o mezinárodní ochranu	35
2.1.3 Pobyt v přijímacím a pobytovém středisku Správy uprchlických zařízení MV ČR	37
2.1.4 Rozhodnutí správního orgánu ve věci žádosti o mezinárodní ochranu	38
2.2 Nástroje na vyhodnocování situace žadatele o udělení mezinárodní ochrany v zemi původu	40
2.2.1 Výpověď, pohovor	41
2.2.2 Informace o zemi původu	43
2.2.3 Důkaz listinou a ohledáním	44
2.2.4 Svědecké výpovědi a další důkazy	45
2.3 Důvody neudělení azylu nebo doplňkové ochrany	45
3 SOCIÁLNÍ PRÁCE S UPRCHLÍKY A JEJICH RODINAMI	49
3.1 Rodina uprchlíků v pojetí sociální práce	49
3.2 Sociální práce s uprchlíky během pobytu v IAS	51
3.3 Specifika sociální práce s uprchlíky	53
3.3.1 Kulturní šok	56
3.3.2 Posttraumatická stresová reakce	58
3.3.3 Změna rodinného klimatu	59
3.3.3.1 Nezaměstnanost jako důsledek ekonomické nesoběstačnosti rodiny	61

3.3.3.2	Narušení vztahu rodiny vlivem nucené migrace	61
3.3.3.3	Neúplná rodina	62
3.4	Zranitelné skupiny	64
3.4.1	Děti	65
3.4.2	Ženy	68
3.4.3	Senioři	69
4	INTEGRACE OSOB S UDĚLENOU MEZINÁRODNÍ OCHRANOU	73
4.1	Koncept integrace osob s udělenou mezinárodní ochranou	75
4.1.1	Státní integrační program v oblasti jazykové přípravy	77
4.1.2	Státní integrační program v oblasti bydlení	79
4.1.3	Státní integrační program v oblasti zaměstnání	80
4.1.4	Státní integrační program v roce 2016	82
4.2	Role státu	84
4.3	Role nevládních neziskových organizací	86
5	INTEGRACE A VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A ŽÁKŮ – UPRCHLÍKŮ V ČESKÉ REPUBLICE	89
5.1	Děti z uprchlických rodin v kontextu sociálního znevýhodnění	90
5.2	Rodinné a materiální zázemí	91
5.2.1	Struktura a role v domácnosti	92
5.2.2	Socioekonomické zázemí domácnosti	93
5.2.3	Postavení rodičů	95
5.2.4	Komunikační procesy v rodině	95
5.3	Integrační a inkluzivní přístupy ve vzdělávání dětí a žáků uprchlíků	96
5.4	Interkulturní komunikace	101
5.5	Bilingvismus	104
5.5.1	Definice a pojetí bilingvismu	104
5.5.2	Rozdělení bilingvismu a faktory ovlivňující dvojjazyčnost	105
5.5.3	Vzdělávání dvojjazyčných žáků	107
5.6	Vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním	109
5.6.1	Legislativní rámec vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním	114

5.6.1.1	Národní program rozvoje vzdělávání České republiky (Bílá kniha)	114
5.6.1.2	Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)	115
5.6.1.3	Vyhláška č. 147/2011 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných (novela vyhlášky 73/2005 Sb.)	117
5.6.1.4	Vyhláška č. 116/2011 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (novela vyhlášky 72/2005 Sb.)	117
5.6.1.5	Metodický pokyn ke školní docházce žadatelů o azyl Č. j. 10 149/2002-22	118
5.6.1.6	Metodické doporučení ředitelům škol k výuce žáků – cizinců Č. j.: 25 120/2011-27	119
5.6.2	Poradenský systém pro děti a žáky se sociálním znevýhodněním	119
5.6.2.1	Rodinné poradenství, sociální terapie, rodinná terapie	121
5.6.2.2	Školní poradenská pracoviště	122
5.6.2.3	Školská poradenská zařízení	127
5.6.3	Předškolní vzdělávání a přípravné třídy	130
5.6.3.1	Předškolní vzdělávání	130
5.6.3.2	Přípravné třídy	132
5.6.4	Vzdělávání žáků – uprchlíků na základních školách	135
5.6.4.1	Český jazyk jako nástroj pro zvládnutí výuky a snazší integraci	135
5.6.4.2	Zařazování žáků – uprchlíků do tříd	136
5.6.4.3	Aktuální problémy související se vzděláváním žáků – uprchlíků na základních školách	138
5.6.5	Vzdělávání žáků – uprchlíků na středních školách	143
5.6.5.1	Přijímání žáků – uprchlíků ke vzdělávání na středních školách	143
5.6.5.2	Podpora vzdělávání žáků – uprchlíků na středních školách	145

SHRNUTÍ TEORETICKÝCH POZNATKŮ A DOPORUČENÍ PRO PRAXI	147
ZÁVĚR	151

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	153
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	173
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	175
PŘÍLOHA	177